

1. Määratlemine

- Nõuded toidu jälgitavusele
- Nõuded toidu kvaliteedile ja koostisele
- Nõuded toidualasele teabele ja märgistusele

Riigi Teataja

Lühine otsing seaduste ja õierigiliste määruste terviktekstide pealkirjadest

Toiduseadus

OTSI

Täpne otsing Liigitus Statistika Viited Eelnõud Kohtuteave Õigusuudised Abi English

Minu RT

Kas pettus tähendab ohtu inimese tervisele?

Turukorralduslike nõuete alane järelevalve

- EL kvaliteedimärgi süsteemi toimimise järelevalve (kaitstud päritolunimetus, geograafiline tähis, traditsiooniline eritunnus) Geograafiliste tähiste kontroll
- Eestiseste kvaliteedikavade tunnustamine ja järelevalve (Peipsi sibul, rohumaaveise liha tootmine)
- Piimatooted – EL turustusnormid võiderasvadele, joogipiimale jpm
- Lihatooted – EL turustusnormid linnulihale
- Lihakehade klassifitseerimine ja klassifitseerijate tunnustamine
- Kalandustooted – EL turustusnormid, püügimahtude kontroll kvaliteedinõuete aspektist

1. Pettuse määratlemine

1.1 ToiduS § 20 Toidu võltsimine

➤ Võltsimisena käsitatakse:

- 1) toidu **koostise muutmist** ilma märgistust muutmata;
- 2) **märgistuse muutmist** tegelikku koostist muutmata;
- 3) **toidule** mis tahes viisil teise **aine lisamist** või sellega **toidu töötlemist** toidu **madalama väärtuse** või **nõuetele mittevastavuse varjamiseks**;
- 3¹) **tervisemärgi** ja **identifitseerimismärgi mittedokumendatsioonist kasutamist** märgistusel;
- 4) käitlemist, **kasutades teise ettevõtja ärinime** või **kaubamärki ilma tema loata**.

1. Pettuse määratlemine

Food fraud and quality

Food fraud constitutes a violation of EU food law and is done intentionally for financial gains through consumer deception, while dual food quality concerns food marketed under the same brand and packaging across several EU Member States, but with unexplained differences in composition.

Allikas: Infographic. Food Fraud. https://ec.europa.eu/knowledge4policy/infographic_en

Toidualaste pettuste avaldumise viisid

- Segamine** (vedelikud; väärtuslik tooraine segatakse madala kvaliteediga vähem väärtuslikuga; nt oliivõli)
- Aseainete kasutamine** (oluline koostisosa asendatakse koostisosaga, mis on vähem väärtuslik; nt tärklis, jahu, lehmapiima kasutamine pühvlipiima asemel mozzarella)
- Keelatud lisaained** (tootele teavitamata aine lisamine tootele kvaliteediomaduste tõstmiseks seda märgistusel kajastamata või ebatavalise/teavitamata tootmisprotsessi rakendamine; nt melamiin proteiinisalduse jaoks, värvained vürtside puhul, lisaained ja süsihappegaas tuunikalas värskuse saavutamiseks; deklareerimata kuumutamine või külmutamine)
- Valemärgistus ja eksitavad turundusväited** (geograafilise päritoluga eksitamine; tootenimi; tootmismeetod sh säilitamistingimused; säilivusaeg, koostisainete sisaldus ja maht; kvaliteedimärgised; terviseväited)
- Intellektuaalse omandi väärkasutus** (kaubamärgi või brändi nimetus, pakendamine, retsept, tootmine)
- Dokumentide võltsimine** (lepingud, tõendid ja sertifikaadid)

VTA tegevus – andmed reageeriva järelevalve kohta

	2016	2017	2018
Toidukäitlejate arv	14 376	15 107	15 665
Ametliku kontrolli raames võetud proovid	4945	4734	4415
Ettekirjutuste arv	18 485	16 524	11 083
* ettekirjutused geograafilise tähise nõuete täitmiseks		104 ettekirjutust (põllumajandussaadused 6, piiritusjoogid 4 ja veinitooted 80) Peamised puudused olid kaitstud nimetuste õigusvastane kasutamine ja seoste tekitamistootete välisvormistusel (märgistusel), reklaamisel, hinnasildil ja tootega seotud dokumentidel)	81 ettekirjutust (põllumajandussaadused 16, piiritusjoogid 2 ja veinitooted 63). Peamised puudused olid kaitstud nimetuste õigusvastane kasutamine ja seoste tekitamine toote välisvormistusel (märgistusel, reklaamisel, hinnasildil ja tootega seotud dokumentidel)

Allikas: Eesti integreeritud mitmeaastase kontrollikava aruande kokkuvõte 2016, 2017, 2018. <https://vet.agri.ee/et/kontakt-ametist/kontaktid/mitmeaastane-kontrollikava>

VTA tegevus

7.4.2017

ET

Euroopa Liidu Teataja

L 95/1

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2017/625,

15. märts 2017,

mis käsitleb ametliku kontrolli ja muid ametlike toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus)

- Käitleja ülesanded ja vastutus
- Pädeva asutuse roll ja volitused

RESPONSIBILITY

Vastutus

RESPONSIBILITY

- 1) Toidu ning söödakäitleja on vastutav toidualaste õigusaktide nõutele vastavuse tagamise eest.
- 2) Liikmesriigi pädev asutus peab tagama kontrollsüsteemi, mis võimaldab avastada ja tuvastada rikkumised.
- 3) Liikmesriigi kontrollsüsteem on Euroopa Komisjoni poolt auditeeritav.

Määrus (EL) 2017/625 Pädeva asutuse ülesanded ja volitused

- Pädevad asutused peaksid riskipõhiselt ja asjakohase sagedusega tegema korrapärast ametlikku kontrolli kõikide valdkondade, ettevõtjate, tegevuste, loomade ja kaupade suhtes, mis on hõlmatud liidu toidutarneahela õigusaktidega. Pädevad asutused peaksid kehtestama **ametliku kontrolli sageduse**, võttes arvesse **vajadust kohandada kontrolli vastavalt riski ja nõuete täitmise tasemele**, mida võib eri olukordades eeldada, **sealhulgas pettuse või eksitava tegevuse teel toime pandud võimalikud liidu toidutarneahela õigusaktide rikkumised**.
- Ametliku kontrolli tegemiseks ja muude ametlike toimingute läbiviimiseks seoses õigusnormide võimaliku rikkumise, sealhulgas pettuse või eksitava tegevuse teel toime pandud võimaliku rikkumise kindlakstegemiseks ning seoses loomade heaoluga **peaks pädevatel asutustel olema juurdepääs ajakohastele, usaldusväärsetele ja sidusatele tehnilistele andmetele, teadustulemustele, uuele tehnoloogiale ja ekspertteadmistele**, mida on vaja liidu õigusaktide nõuetekohaseks kohaldamiseks kõnealustes valdkondades.
- Selleks et pettuse või eksitava tegevuse teel toime pandud normide rikkumise suhtes kohaldatavad **rahalised karistused** oleksid **piisavalt veenvad**, tuleks need kehtestada tasemel, mis ületab rikkumise toimepanija tegevuse tulemusel saadud põhjendamatu eelise.

Pädeva asutuse ülesanded ja volitused

- Ettevõtja koostöökohustus art 15
- Amet peab rikkumise asjaoludest teada saades teavitama rikkumisest puudutatud teist liikmesriiki ning viima läbi vajalikud uurimistoimingud
- Ametiasutuste vaheline koostöö ja infovahetuse oluline roll (art 102)

Määrus (EL) 2017/625 Meetmed rikkumise tuvastamisel

➤ Artiklid 137 ja 138

Artikkel 139

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema **tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad**. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt 14. detsembril 2019 nimetatud normidest ning viivitamata nende hilisematest muudatustest.
2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva määruse ja artikli 1 lõikes 2 osutatud normide **pettuse või eksitava tegevuse teel toime pandud rikkumise korral kohaldatavad rahalised karistused vastavad kooskõlas siseriikliku õigusega vähemalt kas ettevõtja saadavatele majanduslikele eelistele või, asjakohasel juhul, teatavale protsendis väljendatud osale ettevõtja käibest.**

Pettuse käsitus EL tasandil

Tuvastamiskriteeriumid

1. Euroopa Liidu toidualase regulatsiooni rikkumine
2. Tahtlik tegevus
3. Majandusliku kasu eesmärk
4. Tarbijate petmine

Pettuse ennetamine

- “Tunne oma tarnepartnerit”
- Petturlik tegevus kui teadvustatud risk käitlemisel.

Pettus kui majanduslik risk
mikrobioloogilise, keemilise ning
ohu kõrval

- Osapoolte koostöö

Perspektiiv ja väljakutsed

- VTA kaasatus Euroopa Liidus ühtselt koordineeritud kontrollaktsioonidesse
- Järelevalvevõimekuse arendamine ja kontrollide tõhustamine
- Teadlikkuse tõstmine

VETERINAAR- JA TOIDUAMET

Täna kuulamast!

VTA seisab tarbimisväärse toidu ja tervete loomade eest Eestis